

Příloha I

Nejvýznamnější publikační výsledky Archivu AV ČR v roce 2005

Slovanství a věda v 19. a 20. století. MAREK ĎURČANSKÝ (ed.). Práce z Archivu Akademie věd. Řada A, svazek 8. Praha, Archiv AV ČR 2005, 220 s. (v tisku). ISBN 80-86404-14-5

Sborník přispívá k dějinám české slavistiky a především vědeckým kontaktům v rámci slovanských zemí. Studie vznikly mj. díky dlouholeté spolupráci mezi Archivem Akademie věd ČR a nynějším Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie. Tři se zabývají polskou problematikou – historikem Feliksem Koneczným a jeho slovanofilskými postoji vyjadřovanými v měsíčníku Świat Słowiański (P. Biliński); filosofem Władysław Mieczysław Kozłowským a jeho vazbami k české filosofii a jejím představitelům (M. Ďurčanský); výpovědí periodika Ruch Słowiański o ukrajinských národních aspiracích letech 1928–1939 (S. Grudzień). Jedna studie mapuje vazby ukrajinsko-české podle členství českých vědců v přední Lvovské vědecké instituci (P. Kodera). Další dva články se věnují oblasti Lužických Srbů – jednak v pomoci při jejich prosazení v oblasti politické (J. Chodějovský), jednak politikou východoněmeckého režimu vůči této menšině v 50. letech 20. století (V. Hankovec). Jeden článek sleduje spolupráci v oblasti lesnictví s Jihoslovany (G. Novotný), další postoje českého botanika Josefa Velenovského k idejím slovanské vzájemnosti (M. Franc). Poslední příspěvek je edicí doposud neznámých dopisů polského jazykovědce Baudouina de Courtenay a českého slavofila Adolfa Černého (M. Ďurčanský – T. Skrzyński).

Slavism and sciences and humanities in the 19th and 20th centuries. MAREK ĎURČANSKÝ (ed.). Práce z Archivu Akademie věd. Řada A, svazek 8. Praha, Archiv AV ČR 2005, 220 pp. (in print). ISBN 80-86404-14-5

This collection of papers contributes to the history of Czech Slavistics and particularly scientific and scholarly contacts in the Slavonic countries. These papers came into being inter alia thanks to the long-standing cooperation between the Archive of the ASCR and the present Archive of PAN and PAU in Krakow. Three papers deal with Polish issues – historian F. Koneczny and his Slavophile attitudes expressed in the monthly Świat Słowiański (P. Biliński); philosopher W. M. Kozłowski and his contacts with Czech philosophy and its representatives (M. Ďurčanský), and the testimony of the periodical Ruch Słowiański on Ukrainian aspirations 1928–1939 (S. Grudzień). One paper maps out Ukrainian-Czech links, as reflected in the membership of Czech scientists in the foremost learned society in Lvov (P. Kodera). Two articles are devoted to Sorbia – to the effort to help them to assert their independence in politics (J. Chodějovský), and to the policy of the East German regime towards the Sorbian minority in the 1950s (V. Hankovec). One article deals with cooperation in the forestry with the South Slavs (G. Novotný), another one with the attitudes of Czech botanist J. Velenovský towards ideas of Slavonic mutual collaboration (M. Franc). The last part of the collection is the publication of hitherto unknown correspondence between Polish linguist B. de Courtenay and Czech Slavophile A. Černý (M. Ďurčanský – T. Skrzyński).

FRANTIŠEK HOFFMANN: *Rejstříky městské sbírky jihlavské z let 1425–1442*. Svazek I a II. Jihlava – Praha, Archiv AV ČR ve spolupráci s Centrem mediévistických studií a MZA v Brně – Státním okresním archivem v Jihlavě 2004 (vyšlo 2005), 1024 s. Vydáno s podporou GA AV ČR IAA8077302. ISBN 80-80404-18-8

Důležitým pramenem pro poznání struktury středověkých měst jsou knihy a rejstříky městských daní. Patnáct rejstříků městské sbírky z let 1425–1442, které se dochovaly ve Státním okresním archivem v Jihlavě, umožňuje sledovat, jak se měnila skladba i celkový potenciál města Jihlavy v kritických letech husitské revoluce. Sbírci byli podrobeni nejen všichni stálí obyvatelé uvnitř hradeb i na předměstích, ale také obyvatelé tzv. městských vsí a mlýny. Vedle majitelů domů byli uváděni také nájemníci. Základem pro výběr bylo ocenění nemovitosti. Z vybraných částek město uhrazovalo především berní panovníkovi a další městské potřeby. Poplatníci byli zaznamenáváni v ustáleném pořadí, což umožnilo zpracovat městský místopis. K edici je zpracován obsáhlý index jmenný a věcný.

Soubor jihlavských rejstříků je v českých zemích ojedinělý, a proto zasluhuje, aby byl badatelům zpřístupněn edicí. Edice spolu s místopisem mohou být východiskem studií v řadě speciálních oborů historických, ale též historické geografie, urbanistiky a dalších oborů, a to nejen z hlediska Jihlavy, ale i obecného studia měst.

FRANTIŠEK HOFFMANN: *Jihlava Town Tax (Collection) Registers 1425–1442*. Svazek I a II. Jihlava – Praha, Archiv AV ČR in cooperation with Centrum mediévistických studií and MZA, Brno – Státní okresní archiv, Jihlava 2004 (issued in 2005), 1024 pp. Published with support of the GA AV ČR IAA8077302. ISBN 80-80404-18-8

Books and registers of town taxes provide an important resource for obtaining information about the structure of medieval towns and cities. Fifteen registers of town collections from 1425 to 1442, which have been preserved at the Jihlava State District Archive, allow to observe how the composition and overall potential of the town of Jihlava changed during the critical years of the Hussite revolution. All the permanent inhabitants within the ramparts and in the town outskirts were subject to the tax collection, as were those who lived in the „urban villages“ and in mills. Importantly, not only were householders included, but also tenants – farm hands. The basis for tax collection was assessment of real estate, which did not change over the long term. From the collected sums of money, the town basically covered royal taxation and its other requirements. Taxpayers were recorded in fixed order, which allowed for the compilation of a town topography.

The set of Jihlava registers is unique in Czech lands and so deserves to be made available to researchers in this edition.

FRANTIŠEK HOFFMANN: *Místopis města Jihlavy v první polovině 15. století*. Jihlava, MZA v Brně – Státní okresní archiv v Jihlavě ve spolupráci s Archivem Akademie věd ČR v Praze 2004 (vyšlo 2005), XXII + 446 s. Vydáno s podporou GA AV ČR IAA8077302. ISBN 20-86404-17-X

Místopis středověkého města má základní význam pro jeho všestranné poznání, hlavně povahy stavební, obranné, hospodářské, sociální, demografické i kulturní. Podmínkou zpracování jsou vhodné prameny, zejména berní seznamy a městské knihy. Zpracování místopisu města Jihlavy umožnil u nás ojediněle dochovaný soubor rejstříků městské sbírky z let 1425–1442, které jsou vydávány současně, a souvislá řada městských knih. Využití jejich zápisů umožnilo u četných domů přesahy před rok 1425 i za rok 1442. Unikátní u jihlavského

místopisu je vzájemná verifikace údajů v oblasti výtvarné – monumentálního nástěnného vyobrazení přepadení města v roce 1402 – i v oblasti literární u velmi časně latinské Chvály Jihlavy ze druhého desetiletí 15. století, kde se podařilo identifikovat více než 30 předních měšťanů a určit jejich domy.

Místopis byl zpracován původně jako příloha edice rejstříků městské sbírky, ale je vydáván teprve nyní spolu s edicí rejstříků. Již dříve byl publikován na místopisu založený plán Jihlavy uvnitř hradeb v první polovině 15. století, který byl opakovaně přetiskován a využíván v různých oborech.

FRANTIŠEK HOFFMANN: *Topography of the Town Jihlava in the First Half of the 15th Century*. Jihlava – Praha, MZA, Brno – Státní okresní archiv, Jihlava in cooperation with Archiv Akademie věd ČR, 2004 (issued in 2005), XXII + 446 pp. Published with support of the GA AV ČR IAA8077302. ISBN 20-86404-17-X

A topography of a medieval town is an important basis for general information, particularly on its structural, defence, economic, social, demographic and cultural aspects. The compilation of a topography of the town of Jihlava was made possible by a set of town tax collection registers dating from 1425 to 1442, which uniquely in Czech lands have been preserved and subsequently published in the same time, and a continuous series of municipal books. What is unique in the Jihlava topography is the mutual corroboration of information from art, with the monumental mural portrayal of the attack on the town in 1402, and from literature, with a very early Latin Commendation of Jihlava from the 1410s, in which more than 30 prominent burghers have been successfully identified together with their houses.

The topography, together with maps, models and other reports based on it, might give a reconstruction of the medieval town, not only of the structure, but also of its inhabitants' way of life.

Případné otázky směrujte na Mgr. Hanu Barvíkovou, tel. 286 010 118, e-mail: barvikova@archiv.cas.cz